

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Milana Lipovského a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Igora Burgera na verejnom zasadnutí v Bratislave 19. októbra 2011 v trestnej veci obžalovaného **L. L. a spol. pre trestný čin skrátenia dane spolupáchatel'stvom** podľa § 9 ods. 2, § 148 ods. 1, ods. 3 písm. a/, ods. 5 zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. zák.) a iné, o odvolaniach podaných obžalovanými L. L. a J. G. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 2. februára 2010, sp. zn. 3T 37/1998, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 258 ods. 1 písm. e/, ods. 2 zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. por.) napadnutý rozsudok krajského súdu **sa z r u š u j e** vo výrokoch o trestoch uložených obžalovaným L. L. a J. G..

Na základe § 259 ods. 3 Tr. por. obžalovaní L. L. a J. G. **sa o d s u d z u j ú** podľa § 148 ods. 3 Tr. zák. (v znení zák. č. 177/1993 Z.z.), s použitím § 35 ods. 1 Tr. zák., každý z nich na úhrnný trest odňatia slobody na 2 (dva) roky.

Podľa § 58 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. obžalovaným L. L. a J. G. **sa výkon trestu podmienenečne odkladá.**

Podľa § 59 ods. 1 Tr. zák. **sa** obidvom obžalovaným **u r ě u j e** skúšobná doba každému na 2 (dva) roky.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Krajského súdu v Žiline ako súdu prvého stupňa z 2. februára 2010, č.k. 3T 37/1998-1370, boli obžalovaní Ľ. L. a J. G. uznaní za vinných zo spáchania

trestného činu skrátania dane spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 148 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. (v znení zák. č. 177/1993 Z.z.), a to s použitím § 88 Tr. zák., trestného činu porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 124 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. (v znení zák. č. 248/1994 Z.z.),

trestného činu skrátania dane a im podobných dávok spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 148b Tr. zák. (v znení zák. č. 248/1994 Z.z.) a

návodu na trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 10 ods. 1 písm. b/, § 158 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. (v znení zák. č. 248/1994 Z.z.),

v podstate na tom skutkovom základe, že

dňa 17. februára 1996 J. B. ako vodič nákladného motorového vozidla z U. na S. previezol 23 600 litrov 96 % - ného liehu označeného v colných dokladoch ako jablčný koncentrát, pričom tieto zabezpečili Ľ. L. a J. G. a J. B. ich odovzdali pred colným odbavením nákladu; získali ich podľa predchádzajúcej dohody prostredníctvom MVDr. J. Š. a ďalšej osoby, ktorá zároveň za úplatok 200 000 Sk umožnila prechod vozidla colným priestorom vo V. bez vykonania colnej kontroly; lieh bol uskladnený v B. a neskôr zaistený políciou; týmto konaním bola na úkor slovenského štátu skrátaná spotrebná daň v sume 5 437 440 Sk (180 489,94 €), daň z pridanej hodnoty v sume 1 617 739 Sk (53 699,10 €), clo v sume 721 355 Sk (23 944,60 €) a dovozná prirážka 79 532 Sk (2 640 €);

Ľ. L., J. G. a MVDr. J. Š.

po vzájomnej dohode v januári 1996 navštívili pracovníka slovenskej colnej správy (na colnej odbočke vo V.), ktorého prehovorili, aby za úplatok 200 000 Sk bez riadneho colného odbavenia a kontroly prepustil spomínané nákladné motorové vozidlo s príviesom z U. na S., čo sa uskutočnilo v noci 17. februára 1996.

Krajský súd za to podľa § 148 ods. 3 Tr. zák. (v znení zák. č. 177/1993 Z.z.), s použitím § 35 ods. 1 Tr. zák., obžalovaným L. L. a J. G. uložil úhrnné tresty odňatia slobody každému na dva roky; podľa § 58 ods. 1 Tr. zák. obidvom obžalovaným výkon uložených trestov podmiennečne odložil, pričom podľa § 59 ods. 1 Tr. zák. im zároveň určil skúšobnú dobu každému na štyri roky.

Krajský súd zároveň MVDr. J. Š. uznal za vinného zo spáchania pomoci k trestnému činu skrátenia dane podľa § 10 ods. 1 písm. c/, § 148 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. (v znení zák. č. 177/1993 Z.z.), s použitím § 88 Tr. zák.; pomoci k trestnému činu porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou podľa § 10 ods. 1 písm. c/, § 124 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. (v znení zák. č. 248/1994 Z.z.), pomoci k trestnému činu skrátenia poplatkov a im podobných dávok podľa § 10 ods. 1 písm. c/, § 148b Tr. zák. (v znení zák. č. 248/1994 Z.z.), ako aj návodu na trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 10 ods. 1 písm. b/, § 158 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. (v znení zák. č. 248/1994 Z.z.), a to na skutkovom základe už uvedenom.

Krajský súd MVDr. J. Š. podľa § 148 ods. 3 Tr. zák. (v znení zák. č. 177/1993 Z.z.), s použitím § 35 ods. 1 Tr. zák., uložil úhrnný trest odňatia slobody na dva roky, ktorého výkon podmiennečne odložil s určením skúšobnej doby na dva roky (§ 58 ods. 1, § 59 ods. 1 Tr. zák.).

Táto časť rozsudku krajského súdu vo výrokoch týkajúcich sa MVDr. J. Š. nadobudla právoplatnosť.

Obžaloba bola podaná aj na J. Č., pričom podľa nej išlo o pracovníka s., ktorý mal umožniť vjazd motorového vozidla s nákladom liehu na územie S. za úplatok. Právoplatným uznesením Krajského súdu v Žiline z 5. októbra 2009, č.k. 3T 37/1998-1279, bolo trestné stíhanie tohto obžalovaného prerušené z titulu jeho ochorenia.

Obžalovaní L. L. a J. G. podali prostredníctvom obhajcov odvolania. Prvý z nich sa domáhal, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie, resp. aby odvolací súd sám vo veci rozhodol oslobodením obžalovaného spod obžaloby; rovnaký výsledok odvolacieho konania žiadal aj obžalovaný J. G., ktorý navrhol tiež, aby odvolací súd trestné stíhanie zastavil z titulu neprimeranej dĺžky konania.

Na túto okolnosť upozorňovali obaja obžalovaní, pričom rezumovali, že táto by sa mala prejavíť minimálne v zmiernení trestu.

Obžalovaní v odvolaniach akcentovali tiež svoju obhajobu, že totiž pôvodne (rozsudok z 20. júna 2003) boli súdom prvého stupňa právoplatne spod obžaloby oslobodení, čo podľa ich názoru bolo správne a zodpovedajúce dôkazom. V ďalšom konaní súd prvého stupňa podľa tvrdení v odvolaniach nerešpektoval námietky obžalovaných L. a G., že usvedčujúce výpovede spoluobžalovaných MVDr. J. Š. a J. Č. z konca februára 1996 (prípravné konanie) boli neskôr spochybnené ako vynútené, resp. pri nich bolo porušené právo na obhajobu. Odvolatelia tiež tvrdili, že nebol solídne zadokumentovaný pohyb tovaru od 15. februára 1996, kedy bol prepustený z U., a to až do 17. februára 1996, kedy bol prepustený na S., resp. od toho dňa do 23. februára 1996, kedy bol zaistený slovenskou colnou správou. V tomto čase podľa názoru odvolateľov mohlo dôjsť k manipulácii s tovarom, za ktorú nemôžu niesť zodpovednosť; namietali tiež nedostatočné zistenie obsahu prevezenej zásielky.

Najvyšší súd postupujúci v intenciách § 564 ods. 4 teraz účinného Trestného poriadku (zák. č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov) ako súd odvolací primárne konštatoval, že odvolania sú prípustné (§ 245 ods. 1 Tr. por.) a že nezistil dôvod na rozhodnutie podľa § 253 ods. 1 alebo ods. 3 Tr. por.; preskúmal preto v zmysle § 254 ods. 2 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozsudku týkajúcich sa odvolateľov, ako aj im predchádzajúce konanie, pričom zistil, že je dôvod tento korigovať vo výrokoch o treste.

Na Krajskom súde v Žiline prokurátor v novembri 1998 podal obžalobu na štyroch už uvedených mužov; rozsudkom súdu prvého stupňa z 20. júna 2003, sp. zn. 3T 37/1998, však títo boli spod obžaloby oslobodení. Na základe odvolania prokurátora rozhodnutím Najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho z 27. februára 2008, sp. zn. 3To 41/2005, bol spomínaný rozsudok zrušený a vec bola vrátená súdu prvého stupňa. Odvolací súd okrem riešenia dôkazných a procesných otázok v určitom smere sa vyjadril aj ku skutkovému stavu veci a na toto svoje stanovisko aj v súčasnosti poukazuje.

Krajský súd vykonal ďalšie dokazovanie zodpovedajúce stanovisku odvolacieho súdu, pričom konal v súlade s ustanovením § 2 ods. 5 Tr. por. a zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na rozhodnutie; odvolací súd v terajšom konaní nevidí dôvod na ďalšie doplnenie dokazovania či opakovanie určitých dôkazov vychádzajúc aj z reality, že od skutku uplynulo už viac ako pätnásť rokov, čo značne sťažuje, resp. až znemožňuje overovanie istých

okolností. Dôkazy doteraz vykonané však celistvo dávajú obraz o inkriminovanom skutku a jeho páchatel'och. Odvolací súd preto neakceptuje námietky uvedené v podaných opravných prostriedkoch týkajúce sa nedostatkov dôkazov usvedčujúcich odvolateľov zo spáchania trestných činov. S týmito otázkami sa vyporiadal v dostatočnej miere súd prvého stupňa a jeho stanovisko zodpovedá aj názorom súdu odvolacieho. Vykonané dôkazy predstavujú veľmi logickú reťaz usvedčujúcu odvolateľov, pričom ani jej hodnotenie v zmysle zásahy in dubio pro reo neumožňuje iný pohľad na výsledok vyjadrený v napadnutom rozsudku.

Tento vo svojom písomnom vyhotovení obsahuje výklad skutočností, ktoré súd prvého stupňa vzal za dokázané a o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel, existenciu ktorých skutočností pokladá so zreteľom na výsledky dokazovania za vylúčenú či pochybnú, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov (aj pri ich určitej komplikovanosti) a z akého dôvodu považuje dokazovanie za dostatočné a uzavreté; je tiež zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou a akými právnymi úvahami sa riadil, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny obžalovaných L. L. a J. G..

Napadnutý rozsudok teda zodpovedá ustanoveniu § 125 Tr. por., a preto odvolací súd naň poukazuje, keďže si tento v otázke viny obžalovaných - odvolateľov osvojil ako dostatočný, správny a legálny.

Najvyšší súd navyše konštatuje, že krajský súd správne vyhodnotil úpravu obsiahnutú v § 16 ods. 1 Tr. zák. a konanie obžalovaných posúdil podľa tých ustanovení Trestného zákona, ktoré sú pre nich najpriaznivejšie. Časté zmeny trestnoprávneho hmotného kódexu si vyžiadali rozsiahlu komparatistiku, ale výsledok krajského súdu je legálny.

Najvyšší súd akceptuje tiež dôvod aplikácie § 88 Tr. zák. pri právnom posudzovaní skutku (jeho prvej časti). Z dôvodov uvedených v napadnutom rozsudku zodpovedá stavu veci a zákonu, že boli splnené formálne a materiálne podmienky pre nepoužitie vyššej trestnej sadzby vo vzťahu k ustanoveniu § 148 Tr. zák. Aj keď v tomto smere postup súdov nie je jednotný (existujú aj rozhodnutia aplikujúce § 88 Tr. zák. len vo vzťahu k zákonnému ustanoveniu, podľa ktorého sa ukladá sankcia a nie vo vzťahu k ustanoveniu, podľa ktorého sa právne kvalifikuje daný delikt), odvolací súd výsledok súdu prvého stupňa prijíma, a to hlavne z dôvodu, že z hľadiska konečného efektu – v danom prípade trestu – je výsledok vlastne rovnaký.

Najvyšší súd zároveň uzatvára, že v doterajšom konaní sa postupovalo zákonne, v intenciách príslušných trestnoprocesných predpisov.

Odvolaciemu súdu sa však javili spornými výroky o trestoch uložených obžalovaným L. L. a J. G., a to hlavne z hľadiska dĺžky ich trestného stíhania. Tieto výhrady sa týkajú určenia skúšobnej doby.

Trestá činnosť bola spáchaná obžalovanými skoro pred šestnástimi rokmi, obžaloba bola podaná po viac ako dvoch rokoch, prvý rozsudok krajského súdu bol prijatý po deviatich rokoch, odvolací súd rozhodol prvý raz po dvanástich rokoch a opätovne krajský súd po štrnástich rokoch, všetko od spáchania deliktov. K tomuto neuspokojujúcemu priebehu procesu došlo pre rôzne okolnosti, ale dôležité je, že obžalovaní na tejto enormnej dĺžke procesu nenesú vinu.

Súd prvého stupňa správne uviedol, že podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a je zodpovedajúcej rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky značný časový odstup od spáchania deliktu (po meritórne rozhodnutie) má dôležitý vplyv na určenie stupňa spoločenskej nebezpečnosti konania páchatel'ov. Tieto závery napokon zodpovedajú aj čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a § 2 ods. 4 Tr. por.

Najvyšší súd však zároveň poznamenáva, že aj dlhý časový odstup meritórneho rozhodnutia vo veci od spáchania deliktu má síce vplyv na určenie stupňa jeho spoločenskej nebezpečnosti, ale nie je adekvátne uzatvárať, že tento faktor môže samostatne spomínaný stupeň priviesť do tzv. bodu nula, teda k záveru, že on sám (časový odstup) úplne neguje spoločenskú nebezpečnosť deliktu. Táto je tvorená porovnaním viacerých okolností, ako ich formuluje ustanovenie § 3 ods. 4 Tr. zák. Obžalovaní svojimi deliktami atakovali eminentný fiskálny záujem štátu a tomuto bol skrátenej jeho zo zákona oprávnený príjem, dokonca vo veľkom rozsahu, pričom obžalovaní konali zo zisťných pohnútok závažným spôsobom (korumpovanie štátneho úradníka).

Tieto okolnosti eliminujú návrhy obžalovaných na zastavenie trestného stíhania z titulu dĺžky procesu, resp. obhajobou uplatňované úvahy o zániku nebezpečnosti trestného činu pre spoločnosť podľa § 65 Tr. zák. z toho istého titulu.

Najvyšší súd reagujúc tak na odvolacie návrhy obžalovaných Ľ. Ľ. a J. G. zároveň sa vracia k svojej pôvodnej téze o potrebe korekcie uložených trestov, pričom je vedený aj ich osobnými pomermi, čo je tiež jeden zo znakov určujúcich stupeň nebezpečnosti činu pre spoločnosť (§ 3 ods. 4 Tr. zák.).

V odvolacom konaní bolo doplnené dokazovanie oboznámením registra trestov obidvoch obžalovaných, pričom sa zistilo, že obžalovaný Ľ. Ľ. od spáchania teraz posudzovaných deliktov nebol odsúdený za trestný čin. Obžalovaný J. G. v tejto dobe síce odsúdený bol, ale na peňažný trest, ktorý vykonal, takže platí fikcia netrestanosti; pri druhom odsúdení trest odňatia slobody mu bol podmiennečne odložený a skúšobná doba už uplynula. Odvolací súd nezistil dôvod, pre ktorý by malo byť vyslovené neosvedčenie sa v tom prípade odsúdeného v skúšobnej dobe, takže aj tu platí spomínaná zákonná fikcia.

Najvyšší súd túto otázku riešil ako prejudiciálnu otázku, ale nie len z dôvodu pohľadu na osobu J. G., ale (a to najmä) z dôvodu zistenia, či v jeho prípade neprichádza do úvahy uloženie súhrnného trestu. Tento procesný postup však neprišiel do úvahy, lebo u oboch odsúdení obžalovaného J. G. z r. 2010 sa na páchatel'a hľadí, ako by nebol odsúdený.

Z hľadiska trestu zároveň bolo potrebné vziať do úvahy tiež to, že J. G. bol odsúdený až štrnásť rokov po spáchaní teraz posudzovanej trestnej činnosti, a to za prečiny iného charakteru.

Najvyšší súd pri úvahách o treste vychádzal tiež z toho, že uloženie trestov odňatia slobody v dvojročnej výmere obidvom obžalovaným je správne, rovnako ako podmiennečný odklad jeho výkonu. Boli splnené podmienky stanovené v § 58 ods. 1 písm. a/ Tr. zák.; len na margo sa upozorňuje, že krajský súd neuviedol celé toto zákonné ustanovenie, ale spomínané pochybenie súdu nemá vplyv na meritum veci a bolo napokon napravené rozhodnutím odvolacieho súdu.

Najvyšší súd však uložené tresty považuje za neprímerane prísne, a to z titulu určenia dĺžky skúšobnej doby. Jej prijatie na štyri roky by znamenalo, že trestné konanie proti obidvom obžalovaným by trvalo skoro dvadsať rokov, čo je evidentne neprímerané.

Najvyšší súd preto považujúc uložené tresty za neprimerané, výroky o nich vo vzťahu k obžalovaným Ľ. L. a J. G. podľa § 258 ods. 1 písm. e/, ods. 2 Tr. por. zrušil ako oddeliteľné výroky.

Boli splnené podmienky určené v § 259 ods. 3 Tr. por., a preto odvolací súd sám vo veci rozhodol tak, že obžalovaným Ľ. L. a J. G. podľa § 148 ods. 3 Tr. zák., s použitím § 35 ods. 1 Tr. zák., uložil každému z nich úhrnný trest odňatia slobody na dva roky.

Podmienky stanovené v § 58 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. boli naplnené, a preto rozhodujúci súd výkon uložených trestov odňatia slobody obidvom obžalovaným podmiennečne odložil, pričom podľa § 59 ods. 1 Tr. zák. im určil rovnakú skúšobnú dobu na dva roky, ktorú považuje za primeranú.

Najvyšší súd napokon konštatuje, že neprichádza do úvahy použitie ustanovenia § 261 Tr. zák. (beneficium cohaesionis) vo vzťahu k MVDr. J. Š.. Dôvod, na základe ktorého rozhodol odvolací súd v prospech jeho spoluobžalovaných Ľ. L. a J. G., by bol aj na jeho prospech, ale vzhľadom na to, že MVDr. J. Š. bol už právoplatne uložený trest takého druhu a výmery, ako sa stalo teraz, uvedený zákonný postup je irelevantný.

P o u ž i t i e : Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 19. októbra 2011

JUDr. Milan L i p o v s k ý , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová